

Studiedag integrale toegankelijkheid

Muziekcentrum De Bijloke Gent – 29 maart 2011

Verslag en aanvullingen bij de presentaties.

Inleiding

Marie-Andrée Avraam, toegankelijkheidsambtenaar Stad Gent.

Marie-Andrée Avraam verwelkomt alle deelnemers. Ze spreekt de hoop uit dat de studiedag gelegenheid biedt tot netwerking. Het uitwisselen van kennis, werkmiddelen en strategieën zal de samenwerking bevorderen en allen doen groeien in het uitoefenen van zijn taken.

Bij het voorbereiden van de studiedag werden toegankelijkheidsbevorderende inspanningen geleverd. Ze worden op een rijtje gezet:

- Voorbehouden parking voor personen met een handicap.
- Rolstoeltoegankelijkheid door middel van hellende vlakken.
- Inschakelen van de Minder Mobielen Centrale voor lokaal vervoer.
- Voorafgaandelijk verzenden van toegankelijke digitale informatie.
- Ontwikkelen van een toegankelijke presentatie en uitnodiging.
- Mogelijkheid tot zowel telefonische als digitale inschrijving.
- Een tolk Vlaamse Gebaren Taal.
- Een ringleiding voor slechthorenden.

Tot slot stelt ze de moderator van deze studiedag voor: Damien Kinds. Hij is als adjunct- adviseur bij de provincie West-Vlaanderen verantwoordelijk voor de sectie gelijke kansen en medeoprichter van het West-Vlaamse adviesbureau voor gelijke kansen en toegankelijkheid Westkans.

Openingstoespraak

Guy Reynebeau, schepen van welzijn en gezondheid van de Stad Gent.

De schepen verwelkomt Herman Caulier, voorzitter van de werkgroep toegankelijkheid van de 'stedelijke adviesraad personen met een handicap', de aanwezige partners waar de stad mee samenwerkt, de collega's ambtenaren uit verschillende Vlaamse steden, gemeenten en provincies en de schepen van de gemeente Londerzeel.

De klemtoon die nu op toegankelijkheid wordt gelegd is er niet altijd geweest. Vanuit sociale, economische maar ook wettelijke perspectieven is de toegankelijkheid, die aanvankelijk de fysieke toegankelijkheid benadrukte, geëvolueerd naar integrale toegankelijkheid.

Ieder van ons heeft recht op een gelijkwaardig leven en leefomgeving. Gelukkig vervagen de grenzen tussen personen met en zonder beperking. We streven meer en meer naar het integraal ontwerpen. Bij elk te ontwerpen gebouw wordt er op voorhand rekening gehouden met de diversiteit van de gebruikers.

De stad heeft een engagement aangegaan voor toegankelijkheid, onder meer door het inzetten van een voltijdse toegankelijkheidsambtenaar. Sinds de 'stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid' van kracht is (1 maart 2010) en de wijzigingen vanaf 31 maart 2011 in werking treden, hebben we ook een wettelijke plicht en kader om op terug te vallen. Op die manier werken we als stad aan sociale cohesie. We sluiten niemand uit. We nemen ook onze verantwoordelijkheid door de invoering van het nieuwe VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap.

We moeten toegankelijkheid in al haar facetten bekijken. Zowel binnen als buiten het stadsbestuur, op alle terreinen van onze dienstverlening, zowel voor personen met een handicap als voor iedereen die er baat bij heeft.

Dergelijke aanpassingen gaan traag. Soms trager dan dat wij of onze 'adviesraad personen met een handicap' het wensen. En soms slaan we de bal ook wel eens mis. Een belangrijke uitdaging is de mentaliteit van ambtenaren en burgers proberen te veranderen. We zijn nog lang niet zover dat iets toegankelijk formuleren, organiseren, bouwen, uitdenken, ... een automatisme is. We moeten onze historische gebouwen beter beschermen en tegelijkertijd meer toegankelijk maken. Dat vraagt veel inspanningen. Nochtans is mogelijk een evenwicht te bereiken. Het is een proces van vallen en opstaan. Het belangrijkste is dat dit proces meer en meer op kruissnelheid geraakt. Gent heeft nog veel te leren, dat is zeker. Maar een aantal zaken zijn al gerealiseerd en we kunnen dus ook al het één en ander voorstellen. Zo is onder andere aan het nieuwe STAdMuseum (STA.M) veel aandacht voor toegankelijkheid geschonken; u zal het in de namiddag zelf kunnen vaststellen. Daarom brengen we vandaag de denkers en doeners van onze collega-steden en -gemeenten samen. Niet met de bedoeling om een massa volk te bereiken, maar wel met de betrachting de juiste mensen samen te brengen. We zijn hier om elkaar te inspireren en van elkaar te leren. Om te horen wat we beter doen, en wat we beter niet doen. Op deze wijze zal de uitwisseling van ervaringen en ideeën de kwaliteit en de duurzaamheid van de aanpak zeker ten goede komen.

Stad Gent wil het ontstaan van een netwerk met andere Vlaamse steden en gemeenten stimuleren en dieper ingaan op de materie. Voor de allereerste maal wordt er in Vlaanderen een dergelijke studiedag gehouden. Laten we beseffen dat we met zijn allen hier aanwezig geschiedenis schrijven.

Ik wil graag enkele mensen die hiertoe hun bijdrage leveren vernoemen. Ann Maes van het Adviesbureau Toegankelijke Omgeving (ATO) uit Sint-Niklaas. ATO is al jarenlang een vaste partner voor ons stadsbestuur. Heleen Van Opstal van de stad Mechelen, Zeger Van Besien van de Stad Antwerpen, Anne-Marie Heytens van de stad Kortrijk en de leden van de stedelijke adviesraad personen met een handicap voor hun daadwerkelijke inbreng.

Tot slot: dit initiatief kwam tot stand als onderdeel van het Europese Interreg 2 Zeeën-project 'Tackling Social Exclusion'. Dit project wordt ook gesteund door de provincie Oost-Vlaanderen.

Naast mijn waardering voor het werk van onze 'Cel Personen met een handicap' en de toegankelijkheidsambtenaar Marie-Andrée Avraam, wil ik ook nog de projectmedewerkers Sabien Blondeel en Luc Van Asch van harte danken en feliciteren voor het puike werk.

Presentatie aanpassingen van de Vlaamse verordening.

Ann Maes, Adviesbureau Toegankelijke Omgeving (ATO vzw)

Ze geeft toelichting bij de recent aangepaste Vlaamse verordening toegankelijkheid. De volgende nota's zijn aanvullend bij de gebrachte presentatie.

De wet kadert binnen de ruimtelijke ordening en spreekt zich niet uit over de afwerking.

De nieuwe regelgeving geldt evenzeer voor de bakker om de hoek tot en met grote gebouwen met een complexe structuur.

Vanuit de verordening wordt er veel opgelegd qua afmetingen, niveauverschillen, ... Er is een overgangsmaatregel voorzien tot 2013, ook bij eengezinswoningen.

We kunnen ons wel afvragen in welke mate de realisaties ervan worden gecontroleerd.

Er is een verschil tussen een aangepaste (qua afmetingen) en een voorbehouden parkeerplaats (qua afmetingen en signalisatie).

Vraagstelling.

Wanneer de lift aangepast is hoeft de trap dat niet meer te zijn.

Wat bij evacuaties? Herman Caulier (Stedelijke adviesraad personen met een handicap – Gent)

Antwoord:

Dit is van toepassing bij appartementen. Een toegankelijke trap heeft een enorme impact op een gebouw. Vandaar de minder strenge norm. Het is echter geen gelukkige keuze. Noteer dat een toegankelijke trap wel van toepassing is voor rustoorden en welzijnsinstellingen.

Wordt de brandweer automatisch betrokken? Marc Van Assche (gemeente Londerzeel)

Antwoord:

De brandweer wordt betrokken bij adviezen voor evacuatie. Nu is er bijvoorbeeld doorlichting van fuifzalen en het naast elkaar plaatsen van brandveiligheidsplannen. Bij de stad Gent is er een controle van de cel bouwtoezicht op uitvoeringen van de stedenbouwkundige vergunningen in functie van de verordening. Deze diensten hebben al een korte vorming gehad over de verordening toegankelijkheid. Dezelfde oefening zal ook met de cel brandweer gemaakt worden. Een wisselwerking met alle betrokken diensten is aangewezen om conflicten te vermijden, gezien de tegenstrijdigheden van bepaalde artikels in beide wetgevingen (onder andere op vlak van doorgangspreventie breedte).

Presentatie werking Stad Mechelen

Heleen Van Opstal, consultant personen met een handicap en senioren, Stad Mechelen

De volgende nota's zijn aanvullend bij de gebrachte presentatie.

De aandacht voor diversiteit wordt in Mechelen ingebed in alle Stadsdiensten en externe diensten. Dit is een blijvende oefening waarbij toegankelijkheid als reflex aanwezig is bij de verschillende uitvoerende diensten.

Focusgroepen zijn doelgroepsspecifieke groepen van ervaringsdeskundigen. Ze worden ingeschakeld wanneer er bijvoorbeeld een aanpassing is van signalisatie aan de nieuwe huisstijl (contrasten en kleurgebruik), Diversiteit is ruimer dan etnisch culturele minderheden.

Communicatie is niet evident omwille van streven naar een aantrekkelijke, jonge, flitsende, vormgeving. Hierdoor kan communicatie in conflict komen met toegankelijkheid.

Veranderingsprocessen roepen weerstand op. Er is nood aan extra vorming en kennis bij de diensten. Communicatie tussen de diensten onderling is erg belangrijk.

De inbedding van toegankelijkheid in het stedelijke weefsel is een veranderingsproces: een traject van lange adem.

Vraagstelling.

Je spreekt van het creëren van een positieve beeldvorming: hoe pak je dit concreet aan? Inge Van Isterdael (Stad Gent)

Antwoord:

Het is verweven in bestaande zaken. Bijvoorbeeld in communicatie: er wordt getracht op een positieve wijze in beeld te komen. Zo toont de adviesraad goede voorbeelden van bijvoorbeeld het muziekonderwijs waar kinderen met een verstandelijke handicap aan kunnen deelnemen. Er is

het voorbeeld van de 'Red de stoep' actie waar de brede maatschappij wordt gesensibiliseerd.

Op welke wijze worden de focusgroepen betrokken?

Linde Vande Woestyne (OCMW Malegem):

Antwoord:

De focusgroepen worden al vanaf een vroege fase betrokken. In geval van het voorbeeld van de aangepaste signalisatie was dit nog voordat een voorontwerp gemaakt moest worden en voor de voorstelling aan het college. Een tijdelijk ontwerp was op voorhand opgehangen in het stadhuis en was al bevraagd bij verschillende betrokkenen: zeg maar een soort van doorlichting waarbij aandacht ging naar hoogte, afstand en lettergrootte van het ontwerp. Er komt dan een praktijktoets vanuit de focusgroep én een advies van CTPA (adviesbureau toegankelijkheid van de provincie Antwerpen). De adviezen van de focusgroepen zijn erg aanvullend op die van de professionelen.

Op welke wijze kan men de andere diensten sensibiliseren?

Eva Engelbeen (Schilde)

Antwoord:

Er wordt veel rond de tafel gezeten. We laten de mensen veel opleidingen volgen en zorgen ervoor dat ervaringsdeskundigen betrokken zijn. De confrontatie is groter als men uit de mond van bijvoorbeeld een blinde persoon hoort hoe best iets aangepakt wordt.

De Stad Mechelen tracht veel te realiseren. Met hoeveel personeel zijn jullie om dit te bereiken?

Antwoord:

Momenteel is het in handen van één persoon.

Presentatie Stad Antwerpen

Zeger Van Besien, diversiteitsconsulent, Stad Antwerpen

De volgende nota's zijn aanvullend bij de gebrachte presentatie.

In Antwerpen is het uitgangspunt dat de stad van iedereen is, zodat iedereen kan genieten van het leven in de stad.

Toegankelijkheid is hierdoor een wezenlijk onderdeel in de stad. Bij de restyling van politiekantoren werd er onder meer een proefopstelling gemaakt in een loods. Hierdoor konden ervaringsdeskundigen voorafgaandelijk adviezen geven. Dit zijn dan niet enkel personen met een handicap maar evengoed leden van armoedeverenigingen (sociale toegankelijkheid).

Bij het 'Park spoor Noord' werd in ruime mate rekening gehouden met een brede toegankelijkheid: er is onder meer gekeken naar voldoende

contrasten en een oriënteringsondergrond, maar ook andere aspecten komen er aan bod.

Bij het festival 'Zomer van Antwerpen' is er bij het organiseren een reflex van toegankelijkheid gegroeid. Elk jaar opnieuw is er nog een doorlichting en geven we advies.

Bij de opmaak van de visienota integrale toegankelijkheid is het streven om te komen tot één breed gedragen visie. Hierbij worden knelpunten bekeken en gezocht naar een gestroomlijnde visie waarbij diverse doelgroepen samen zitten met de betrokken kabinetten. Een voorbeeld hierbij is de jeugddienst. Die wil een nieuw, uitdagend en prikkelend avontuurlijk terrein. Het wordt dus niet overal vlak, maar aantrekkelijk voor iedereen. Het terrein draagt al die verschillende elementen in zich. Na aanleg is er ook oog voor het gebruik: door het plaatsen van allerlei straatmeubilair, terrassen, ...

Antwerpen nam niet de keuze een toegankelijkheidsambtenaar aan te stellen. Toegankelijkheid is aanwezig als opdracht voor iedereen die erbij betrokken is. Er is nood aan extra ondersteuning en stimulansen. Het bureau voor diversiteitsmanagement is hiervoor aanspreekpunt. Het geeft ook advies waarbij het put uit eigen kennis en het verwijst door (CTPA). Samen met de betrokkenen verzorgt het een basisopleiding voor ontwerpers en projectleiders. Dit kan een belevingsparcours zijn, uitleg over 'Ontwerpen voor iedereen' (Design for All) of reglementeringen geven, architecten opdracht geven om een plan aan te passen. Er worden ook opleidingen voorzien voor nieuwe medewerkers van bijvoorbeeld baliepersoneel en politie. Er worden draaiboeken opgemaakt met een bundeling van fiches in verband met onderwerpen openbaar domein (bijvoorbeeld met de juist toe te passen hellingsgraad). Er is het streven naar automatiseren zoals de brandweertoets. Er komt een reglementaanpassing van de politiecode betreffende uitstallingen, straatmeubilair en een uitgebreid luik rond signalisatie van openbare werken. Belangrijk is alles afdwingbaar te maken en te controleren.

Vraagstelling.

Na deze presentatie waren er geen vragen vanwege de deelnemers.

Presentatie Stad Kortrijk

Anne-Marie Heytens, toegankelijkheidsambtenaar Stad Kortrijk.

De volgende nota's zijn aanvullend bij de gebrachte presentatie.

Er worden struikelblokdagen georganiseerd om thema's over toegankelijkheid in de kijker te plaatsen.

Jaarlijks is er ook een actiemaand (nu nog, zelfs na ondertekening van het toegankelijkheidscharter in 2008). Er zijn ook nog steeds inleefparcours en campagnes waarbij alle betrokkene worden uitgenodigd. Dit is met de

inzet van ervaringsdeskundigen én professionals. Alle positieve voorbeelden gaat men bewandelen. Ondertussen ziet men ook de knelpunten. Die worden niet expliciet vernoemd: men merkt ze wel op. Sinds 2008 worden budgetten en actieplannen in samenspraak opgemaakt. Dit gaat zeer breed, met de inclusiegedachte in het achterhoofd en beseffend dat investeren in toegankelijkheid, investeren in de toekomst is.

Er is een stadplan met alle blindengeleidingen erop. Niet alle punten hier zijn goed. Soms is er een slechte aanleg geweest. Er wordt gekeken hoe te inventariseren en indien nodig opnieuw aan te leggen. Dit geldt ook voor drempels, bushaltes, toegankelijke evenementen met rolstoelpodia, inclusieve speeltuigen, ...

In de praktijk blijven er jaarlijks doorlichtingen. Er is het externe advies van bijvoorbeeld het Algemeen Ziekenhuis Groeninghe en de ludieke filmpjes over de bioscoop vanuit de hogeschool Sint-Lucas.

Kortrijk kent een heel actieve 'stedelijke adviesraad personen met een handicap'.

Vraagstelling

Wie geeft planadvies?

Antwoord:

Vanuit het netwerk toegankelijkheid en vanuit elke soort van handicap is er een afvaardiging (bijvoorbeeld vanuit Licht&Liefde, eventueel aangevuld met hogeschool Sint-Lucas Gent) en aangevuld met de stedelijke adviesraad voor personen met een handicap. Deze leveren geen technisch advies. Dit komt vooral vanuit het departement Facility Management.

Presentatie werking Stad Gent

Marie-Andrée Avraam, toegankelijkheidsambtenaar Stad Gent

De volgende nota's zijn aanvullend bij de gebrachte presentatie.

Het mandaat met technische achtergrond wordt ervaren als een succesfactor.

Er lopen verschillende sensibiliserende campagnes. Zo is er het project met hogeschool Sint-Lucas Gent waarmee er nu al voor het derde jaar op rij een samenwerking loopt met verschillende stadsdiensten, het hoger onderwijs en de ervaringsdeskundigen.

Er zijn diverse acties. Voor grote evenementen wordt er bijvoorbeeld extra subsidie gegeven als de organisator inspanningen doet om de toegankelijkheid te bevorderen.

Vorig jaar hield de stad een studiedag met als thema monumenten en toegankelijkheid. Een van de besluiten ervan was dat de stadsdiensten

niet mogen ondergebracht worden in ontoegankelijke monumentale gebouwen.

In het nieuwe KOBRA project (heraanleg centrumpleinen van Gent) worden geleidelijnen tevens afbakeningen van terrassen. Hier is echter nog veel sensibilisatie nodig: als bij goed weer de terrassen groeien, verdwijnen de geleidelijnen eronder. Het was noodzakelijk om hierop extra controle door de Stadswacht te laten uitvoeren.

De toegankelijkheidsscan is een kwaliteitsmodel gebaseerd op het CAF (Common Assessment Framework) model: een momentopname gefocust op toegankelijkheid in de ruime zin (ook van toegankelijkheid op vlak van communicatie en dienstverlening) gekoppeld aan actiepunten. Doorlichting van toerisme op basis van de plannen die toeristen meekrijgen. Het resultaat wordt een globaal plaatje. Er komen veel vragen binnen om de stad op een toegankelijke manier te verkennen. Er is een evolutie in de samenwerking met de hogeschool Gent, Sint-Lucas en de provincie Oost-Vlaanderen rond de site 'Zuid' in Gent. Door hen van bij de startfase te betrekken kunnen we de aangeleverde suggesties meenemen bij het uitschrijven van het ontwerp: een duidelijke meerwaarde.

Hopelijk start binnenkort een gelijkaardige samenwerking voor de site Dampoort, met uitbreiding tot personen met een verstandelijke beperking. Toegankelijkheidscl: de meerwaarde en overlapping met andere overlegorganen waar toegankelijkheid ingebed is wordt onderzocht. Het Wegen Informatie Systeem (WIS). Dit is een digitaal globaal plan waar verschillende lagen worden aangebracht, zoals aangepaste parkings, aangepast sanitair, geleidelijnen, rateltickers, aangepaste perrons van het openbaar vervoer, ... Nu is het systeem enkel nog te consulteren door stadspersoneel. De hoop is om dit in de toekomst ook voor de burger te ontsluiten.

Vraagstelling

Enkele bedenkingen van moderator Damien Kinds.

De toegankelijkheidsscan (het kwaliteitssysteem om toegankelijkheid in kaart te brengen) staat in schril contrast met het amateurisme van vele jaren terug.

Iedereen begrijpt het belang van een goedwerkende databank waar iedereen zijn informatie kan uithalen.

Hij onderschrijft de nood aan doorlichting van het onderwijs (zowel het in kaart brengen van toegankelijke schoolgebouwen als de mate waarin onderwijs toegankelijk wordt voor iedereen).

Belangrijk is ook het inschrijven van de toegankelijkheidsclausule als onderdeel van de antidiscriminatie clausule in overheidsopdrachten als stok achter de deur.

Het initiatief van het bellend vlak roept vragen op: komen er dan geen personen met een handicap naar de horeca? Moet er niet meer communicatie zijn? Of werkt het bellend vlak stigmatiserend?

Damien Kinds, moderator.

Antwoord:

Een actie in de zin van 'Kom uit je kot' is misschien wel zinvol voor personen met een handicap. Als er veel inspanningen geleverd worden en er wordt weinig gebruik van gemaakt, dan is dit niet stimulerend. Misschien is het 'bellend vlak' stigmatiserend, maar personen met een handicap moeten wel binnen kunnen. In die zin biedt het bellend vlak meer mogelijkheden dan gewoonweg niet kunnen participeren. Echte uitsluiting lijkt met erger. Het bellend vlak is dan toch wel een aanvaardbare oplossing.

Er is het bekende knelpunt over erfgoed: esthetiek versus ethiek. Dit is geen eenvoudige discussie. Is met betrekking tot monumenten de toegankelijkheidsclausule al opgenomen?

Antwoord:

De clausule is vooral voor de lastenboeken: technische en juridische aspecten dus.

In de verordening wordt eigenlijk geen rekening gehouden met monumenten of oud patrimonium. Er is een artikel opgenomen dat bij erfgoed contact moet opgenomen worden met monumentenzorg. Wat kan er en wat niet?

Marc Van Ascche (schepen te Londerzeel)

Antwoord:

Als er op technisch vlak iets absoluut onhaalbaar is, kan de bouwheer een afwijking aanvragen. Is het technisch wel haalbaar en de bouwheer geeft er geen gevolg aan dan pleegt hij een bouw misdrijf.

Presentatie van tactiele maquettes

Herman Caulier en Paul Vergucht, ervaringsdeskundigen.

- Het voordeel van de maquettes bestaat erin dat ze je terug een overzicht geven. De maquettes die voorgesteld worden zijn geen duurzame, maar ze kunnen evengoed duurzaam gemaakt worden. Dit zijn ontwerpen.
- Het is boeiend om vanuit een bestaande situatie een maquette te voelen: het geeft ons zicht hoe de stad in elkaar zit.
- Het ontwikkelen van dergelijke maquettes blijft voor de studenten een keuzevak: het is een intensieve opleiding met veel diepte, maar nog niet structureel deel uitmakend van de opleiding architectuur.
- Opbouw van expertise.

- Waarom bouwt men de maquettes op uit verschillende materialen? Zo kom je te weten hoe de uitvoering in het echt is. Als men alles in metaal zou verwerken bijvoorbeeld is er geen nuancering aanwezig.
- We merken op dat deelnemers meer aandacht schonken aan de tactiele maquette dan de visuele. Ze zijn veel overzichtelijker, veel eenvoudiger en vlotter interpreteerbaar.
- Als je garanties wil voor de toegankelijkheid, dan is het van belang dat de ontwerpers de voorstudie meenemen. Ervaringsdeskundigen kunnen dan al hun bijdrage geleverd hebben aan de hand van de maquette. Na de uitvoering kan er terug een controle en advies zijn door ervaringsdeskundigen en de stedelijke adviesraad.
- Het idee dat de drie Gentse torens effectief achter elkaar op een rij staan is voor de ervaringsdeskundigen duidelijk geworden dank zij de maquette.
- Het verwoorden van een plan beantwoordt niet aan de behoefte van de ervaringsdeskundigen. Deze methode is niet te vergelijken met het gebruik van een maquette.
- Een grote meerwaarde bestaat uit het toevoegen van licht en geluid. Bijvoorbeeld de auditieve beschrijving van de toegang tot het stadhuis, de verbindingen met het openbaar vervoer, ...
- Zone 30 is een soort van gedeelde ruimte (shared space)

Oefenscreening van het STA.M (Stadsmuseum Gent)

Ann Maes, Adviesbureau Toegankelijke Omgeving (ATO vzw)

- Het zou zinvol zijn aan te duiden waar bepaalde voorzieningen zijn. Bepaalde aanpassingen zijn wel aanwezig maar niet zichtbaar, en dus niet bruikbaar! Het hellend vlak aan de ingang van de site is bijvoorbeeld moeilijk te vinden.
- Er zijn nog veel kleine details die aandacht vergen: toegankelijkheid staat of valt met de afwerking. Zo is de draad van het draagbaar betaaltoestel te kort: een rolstoelgebruiker kan het toestel eigenlijk niet gebruiken, en dit was net de bedoeling.
- Het is belangrijk dat personeel vorming en informatie krijgt én dat men nadien attent blijft bij uitvoering van taken. We treffen tijdens het screenen voetmatten op de blindengeleiding aan.

Metra

Raf Schampaert, Metra

- Zij brengen eenvoudige systemen om te huren of te kopen. Het is gemakkelijk zelf te monteren. Dit kan ook door henzelf gedaan worden.
- De trappenlift biedt een ideale oplossing voor scholen. Je hebt niet alle leerjaren in dezelfde gebouwen leerlingen met

mobilitateitsproblemen. Deze flexibele oplossing is budgetvriendelijk. Meerdere scholen kunnen één toestel delen.

Presentatie werking Intro VZW

Bart Parmentier, coördinator.

Vragen

Hoe worden organisatoren gesensibiliseerd?

Antwoord:

Sensibiliseren gebeurt op twee niveaus: door de dingen die we doen enerzijds, anderzijds via de informatieverstrekking via de website en de (nu nieuwe) brochure.

Beknopte samenvatting van belangwekkende punten van deze studiedag integrale toegankelijkheid.

Damien Kinds, moderator.

- Inbedding gebeurt best op alle domeinen.
- Samenwerking met alle (verzelfstandigde) delen van een gemeente/stad.
- Inbedding in bestaande regelgeving (brandweer, watertoets, politie) en het afdwingbaar maken van toegankelijkheid is belangrijk.
- Controlenoodzaak (niet altijd onwillig, niet uitgevoerd en via controleonderzoek komt dit tot uiting).
- Focusgroepen als aanvullende praktijktoets op professioneel advies.
- Belang van erkende adviesraden, niet enkel tot het niveau van de stad, maar bijvoorbeeld ook provinciaal.
- Aanmoedigend ondersteuningsbeleid.
- Geïntegreerd actieplan, dat breed over stad/gemeente vervat kan worden.
- Toegankelijkheidsclausule vervat in de antidiscriminatie clausule bij overheidsopdrachten.
- Toegankelijkheidsscan als kwaliteitsinstrument, toegankelijkheid is een kwaliteitseis.
- Ontsluiting naar burger en de geleverde inspanningen en mogelijkheden in beeld brengen naar de burger (stadsplan, WIS, digitale infosystemen, communicatie, promotie over geleverde inspanningen).
- Belang van partners, bijvoorbeeld Intro, met eigen expertise. Het is niet nodig om altijd zelf het warme water te willen heruitvinden.
- Meerkost versus sanering.
- Esthetiek versus ethiek: bijvoorbeeld op vlak van communicatie als de jeugd de doelgroep is.
- Technische expertise als succesfactor.

- Noodzaak van sensibiliseren, overtuigen en intern lobbyen.
- Noodzaak van vorming en opleiding.
- Informatieronde is goede start (gaat samen met integratie).
- Noodzaak van evaluatie van opgezette projecten en initiatieven.
- Werken met studenten (sensibiliseren als toekomstige professioneel).
- 'Kom uit je kot' (meer participatie, en tegemoetkomend aan de inspanningen van initiatiefnemers, promotie en communicatie. Bijvoorbeeld de inspanningen van toerisme Vlaanderen: een 'all in' brochure waarin toegankelijkheid opgenomen is.
- De link diversiteit - toegankelijkheid is interessant. Nadeel is dat hoe groter het geheel wordt, hoe waziger het kan worden.
- Verandering geeft weerstand: inzetten van veranderingsmanagement, waarbij structurele samenwerking met ervaringsdeskundigen en ruimer (we denken hierbij aan mensen in armoede – sociale uitsluiting) kan helpen.
- Externe krachten die spelen. Bijvoorbeeld de regelgeving rond liften en trappen en de problemen bij evacuatie.
- Niet evidente, soms zelfs tegenstrijdige adviezen, zelfs van eigen adviesraden. Hier kan technische input van professionals een antwoord of oplossing bieden.
- Toegankelijkheid inwerken vanaf de ontwerpfase.
- Veel details waarop gelet moet worden: belang van de ononderbroken ketting van toegankelijkheid.
- Alles staat of valt met de afwerking, en die is niet opgenomen in de verordening!
- Blijvend bewustmaken van personeel en vorming/opleiding van personeel: bijvoorbeeld de matten die op geleidelijnen liggen.
- Eenvoudig systeem van uitlenen van basismateriaal, hulpmiddelen, huren, liefst zelf te monteren (bijvoorbeeld de vlinderopritten).
- Er is nood aan overzicht, structuur en inzicht. Dit kan gegeven worden via overzichtsplannen en maquettes in het kader van toegankelijkheid van communicatie.
- Extra garantie op toegankelijkheid door het voorbereidende werk van studenten in het kader van maquettes.
- Toegankelijkheid is nog te vaak een 'éénpersoons' job. Hierdoor is er nog meer nood aan intervisie en netwerking. Er is ook het steeds opboksen tegen hen die nog niet zo vertrouwd zijn met het thema, wat het niet gemakkelijker maakt.

Vragen en opmerkingen.

Een plenaire gedachtewisseling.

Kan er een forum ontwikkeld worden waardoor deze studiedag geen alleenstaand feit wordt?

Antwoord:

Investing In your future
Cross border Cooperation
Programme 2007-2013
Part financed by the
European Union (European
Regional Development Fund)

Dit zal onder meer afhankelijk zijn van de resultaten van de reacties van de deelnemers. Stad Gent kan in een eerste fase een voortrekkersrol opnemen. Het is ook van belang dat kleinere gemeenten hun mening geven. Ze zijn vandaag minder aanwezig, maar laten we ze zeker blijven uitnodigen.

Kunnen we samenwerken met de expertiseorganisaties en dit ook communiceren? Kunnen de provincies dit ondersteunen en betoelagen? Kunnen we dit alles meegeven aan externe partners zodat zij gemakkelijk kunnen doorverwijzen en stimuleren?

Netwerken en het oprichten van een forum zal ons allen toelaten efficiënter samen te werken op vlak van kennisuitwisseling. Het zal de kwaliteit van ons werk bevorderen.